

Sygn. akt VI Ca 42/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Lech Dłuski
Protokolant:	St. Sekretarz sądowy Iwona Zapłatyńska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej O. S.** reprezentowanej przez matkę M. Z.

przeciwko **T. S.**

o alimenty

na skutek apelacji małoletniej powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 22 grudnia 2022 roku, sygn. akt III RC 330/22

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle tylko, że podwyższa ustalone tam alimenty z kwoty po 1100 złotych do kwoty po 1300 złotych miesięcznie, poczynając od 15.03.2023 roku.
2. W pozostałej części apelację oddala.
3. Koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Lech Dłuski

Sygn. akt **VI Ca 42/23**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 22 grudnia 2022 r. wydanym w sprawie III RC 330/22 z powództwa małoletniej O. S. reprezentowanej przez matkę M. Z. przeciwko T. S. o alimenty zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimenty w kwocie po 1000 zł miesięcznie za okres od (...) do (...), a od (...) r. alimenty w kwocie po 1100 zł miesięcznie, płatnej do rąk matki małoletniej powódki do 10 dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (punkt I.); oddalił powództwo w pozostałej części (punkt II.); odstąpił od obciążenia pozwanego kosztami sądowymi (punkt III.); koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł (punkt IV.) oraz wyrokowi w punkcie I. nadał rygor natychmiastowej wykonalności (punkt V.).

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy powołał się na treść przepisów art. 133 § 1 k.r.o. i 135 § 1 k.r.o. i wskazał, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. Wskazał, że małoletnia powódka ma obecnie (...) lata, jest dzieckiem schorowanym, wymagającym leczenia i rehabilitacji, co wiąże się ze zdecydowanie zwiększonymi nakładami finansowymi niż w przypadku dziecka zdrowego. Małoletnia jest na wyłącznym utrzymaniu matki, która nie pracuje zawodowo i pobiera świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawną córką. Matka małoletniej zrezygnowała z pracy, poświęcając się wychowaniu córki i nie ma możliwości podjęcia dodatkowej pracy, ponieważ albo utraci świadczenia, albo nie będzie mogła w pełni zajmować się chorą córką. Sąd Rejonowy wskazał, że małoletnia O. porusza się (...), przyjmuje leki na stałe, często wymaga nadzwyczajnych wydatków, takich jak pokrycie prywatnych wizyt u specjalistów, zakup niezbędnych pomocy. Sąd Rejonowy zaznaczył, że potrzeby małoletniej rosną wraz z jej wiekiem, znacząco się rozszerzając, a ponadto w ciągu ostatniego czasu wzrosły również ogólne koszty utrzymania, głównie ze względu na wzrost cen artykułów pierwszej potrzeby. W odniesieniu do pozwanego, Sąd Rejonowy stwierdził, że ma on stałe źródło dochodów, mieszkanie oraz dość stabilną sytuację życiową. Poza powódką, nie ma innych osób na swoim utrzymaniu. Ma ograniczony, sporadyczny kontakt z córką, co także rzutuje na wysokość jego zobowiązania. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że to matka powódki ponosi bieżące trudy i koszty wychowania powódki, ponieważ to ona dokłada osobistych starań o zapewnienie córce godnych warunków rozwoju, odpowiednią opiekę oraz dostęp do świadczeń medycznych, co również ma wpływ na ustalanie świadczeń alimentacyjnych.

Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany zgodził się na zasądzenie alimentów w wysokości 1000 zł miesięcznie, a ostatecznie zasądzona kwota jest wyższa o 100 zł i nie wpłynie znacząco na budżet pozwanego, a jednocześnie pozwoli na pełniejsze zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że pozwany otrzymuje stałe wynagrodzenie, które w ostatnim czasie nieznacznie wzrosło, a ponadto nie ma innych zobowiązań finansowych. Stąd też, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że pozwany jest w stanie realizować zobowiązanie alimentacyjne w wymiarze 1100 zł miesięcznie. Jednocześnie Sąd Rejonowy wskazał, że kwota dochodzona pozwem, tj. 2000 zł miesięcznie byłaby zbyt wysoka i nieadekwatna do możliwości zarobkowych pozwanego, dlatego w pozostałym zakresie, uznając żądanie strony powodowej za zbyt wygórowane, powództwo oddalił.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła powódka, zaskarżając je w części, tj. w punktach II, III i IV w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisu art. 235² § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. art. 299 k.p.c. co poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania stron, podczas gdy dowód ten jest istotny dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, a przede wszystkim dla ustalenia usprawiedliwionych kosztów utrzymania i wychowania małoletniej powódki, możliwości zarobkowych pozwanego oraz jego sytuacji materialnej, zakresu starań obojga rodziców o wychowanie i utrzymanie małoletniej córki, a także sytuacji życiowej małoletniej powódki oraz jej matki, ponieważ zarówno potrzeby małoletniej powódki, jak i zarobki pozwanego wzrosły od czasu wniesienia pozwu przez powódkę;

2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, uchybienie zasadom jego oceny i przyjęcie na podstawie przedstawionych przez pozwanego dokumentów, że pozwany uzyskuje wynagrodzenie w kwocie ok. 4000 zł miesięcznie, podczas gdy nie przedłożył on aktualnego zaświadczenia o zarobkach, a z wiedzy uzyskanej przez matkę powódki wynika, że we wrześniu (...) r. pozwanemu została przedłużona umowa o pracę i wzrosło jego wynagrodzenie zasadnicze oraz, że pozwany otrzymuje premie,

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na nieuzasadnionym przyznaniu zbyt niskiej mocy dowodowej dowodom, które Sąd w całości uznał za wiarygodne, tj. dokumentacji medycznej powódki i dokumentom potwierdzającym wysokość kosztów jej utrzymania, z których również wynika, że to wyłącznie matka sprawuje codzienną osobistą opiekę nad

córką oraz zajmuje się jej leczeniem i rehabilitacją, a mimo to Sąd poczynił odmienne ustalenia faktyczne w zakresie obowiązku alimentacyjnego pozwanego, co doprowadziło do uwzględnienia roszczenia powódki jedynie w części,

- co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych polegającym na bezpodstawnym przyjęciu, że miesięczny koszt utrzymania małoletniej powódki wynosi ok. 2850 zł, a kwota 1100 zł miesięcznie tytułem alimentów na rzecz małoletniej powódki jest kwotą adekwatną do jej usprawiedliwionych potrzeb oraz do możliwości zarobkowych pozwanego, natomiast kwota po 2000 zł miesięcznie byłaby dla niego zbyt wysoka i nieadekwatna do jego możliwości zarobkowych, podczas gdy pozwany we wrześniu (...) r. otrzymał podwyżkę wynagrodzenia i jego sytuacja zarobkowa jest lepsza, aniżeli wykazał to w przedłożonym dokumencie, który na dzień wyrokowania przed Sądem I instancji był nieaktualny, a ponadto pozwany posiada szereg kursów i uprawnień, a zatem jego możliwości zarobkowe są znacznie wyższe, niż aktualnie osiąganego wynagrodzenia, zaś pozwany bardzo sporadycznie i nieregularnie kontaktuje się z córką, co wpływa znacznie na zasadność uiszczania przez niego wyższej kwoty tytułem alimentów, a w konsekwencji:

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 133 § 1 k.r.o. oraz art. 135 § 1 i 2 k.r.o. poprzez nie zrównoważenie potrzeb małoletniej powódki i możliwości finansowych pozwanego oraz błędne ustalenie proporcji finansowego uczestniczenia w utrzymaniu małoletniej córki w zakresie nieadekwatnym do stopnia jego osobistych starań o jej wychowanie i tym samym oddalenie powództwa w części.

W konsekwencji, powódka wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części w punkcie II poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimentów w kwocie dodatkowo po 900 zł, tj. łącznie 2000 zł miesięcznie, płatnych do rąk matki małoletniej powódki do 10-go dnia każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat; ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego za I instancję poprzez ich zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji i wówczas pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej, o których zasądzenie powódka wniosła.

Pozwany w odpowiedzi wniosł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe odpowiadające wymogom logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego, zaś w uzasadnieniu wyroku przedstawił swoje wnioski, wskazał na dowody, którym dał wiarę i wyczerpująco wskazał powody swojej decyzji. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia i ocenę dokonaną przez Sąd I instancji, przyjmując je za własne. Jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, okoliczności, na które w apelacji zwróciła uwagę skarżąca, uzasadniają częściowe uwzględnienie jej żądania i zwiększenie wysokości alimentów, jakie pozwany zobowiązany jest łożyć na jej rzecz.

W pierwszej kolejności, w odniesieniu do zarzutu skarżącej dotyczącego naruszenia przez Sąd Rejonowy reguł wynikających art. 233 § 1 k.p.c. wskazać należy, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w tym artykule, choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć również logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się naruszenia powyższych reguł przez Sąd I instancji. Fakt, iż skarżąca nie zgadza się z oceną materiału dowodowego dokonaną przez ten Sąd nie może uzasadniać konieczności

zmiany rozstrzygnięcia. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie naruszył również przepisów art. 235² § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. art. 299 k.p.c. W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy wskazał na słuszne powody pominięcia subsydiarnego dowodu z przesłuchania stron.

W odniesieniu do zarzutów dotyczących naruszenia przepisów prawa materialnego, wskazać należy, iż zgodnie z treścią art. 133 § 1 k.r.o. rodzice są zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Zgodnie zaś z treścią art. 135 § 1 k.r.o. granice obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci z jednej strony wyznaczają usprawiedliwione potrzeby małoletnich, zaś z drugiej – możliwości majątkowe i zarobkowe stron.

Ustalona przez Sąd Rejonowy wysokość usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki jest zasadniczo prawidłowa, jednak nie ulega wątpliwości, że potrzeby te w przypadku małoletniej O. są praktycznie nieograniczone, co wynika z jej stanu zdrowia. Małoletnia wymaga stałego, wyspecjalizowanego leczenia i rehabilitacji. Ustalenie górnej granicy jej usprawiedliwionych potrzeb jest trudne, ponieważ bezspornym jest, że z uwagi na liczne schorzenia małoletniej, praktycznie każda forma leczenia i rehabilitacji jest zasadna i potrzebna. Im będzie ich więcej, tym korzystniej prezentować się będzie sytuacja dziewczynki. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę wskazywane przez skarżącą w apelacji obecne koszty utrzymania dziewczynki, zwracając szczególną uwagę na te koszty, które wzrosły w ostatnim czasie (opłata za przedszkole, zajęcia dodatkowe, odzież, obuwie i paliwo). Jest to zgodne z ogólną tendencją wzrostu cen na rynku.

Biorąc pod uwagę wskazane powyżej okoliczności związane z usprawiedliwionymi potrzebami małoletniej powódki, Sąd Okręgowy uznał, że górną granicę obowiązku alimentacyjnego na jej rzecz determinują w praktyce głównie możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanych do jej utrzymania rodziców. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę - na podstawie art. 135 § 2 k.r.o. - zakres ich osobistej pracy na rzecz małoletniej, która to powinna znaleźć odzwierciedlenie w zakresie finansowego obowiązku wobec dziecka, które z racji wieku nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Pierwszoplanowym opiekunem małoletniej powódki jest jej matka, która w większym zakresie wykonuje osobiste starania o jej wychowanie i utrzymanie. Pozwany czyni te starania w bardzo ograniczonym zakresie. Jego kontakt z córką jest sporadyczny. Powinien on zatem w większym zakresie ponosić koszty utrzymania dziewczynki. Docelowo jednak również pożądaną sytuacją byłoby zdecydowanie większe zaangażowanie pozwanego w opiekę nad córką.

Zdaniem Sądu Okręgowego, możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego nie są tak wysokie, że umożliwiłyby uwzględnienie wniosku skarżącej w całości. Jednakże, nie powinien on mieć problemu z uiszczaniem alimentów na rzecz małoletniej O. w kwocie po 1300 zł miesięcznie. Ustalona kwota przede wszystkim uwzględnia wzrost kosztów jej utrzymania w ostatnim czasie. Pozwany nie ma na swoim utrzymaniu nikogo poza małoletnią powódką. Z uwagi na wysokie potrzeby małoletniej, powinien dążyć do uzyskiwania jak najwyższych dochodów, w pełni wykorzystując swoje doświadczenie i posiadane kwalifikacje.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że małoletnia O. jest jeszcze bardzo małym dzieckiem, a wraz z jej wzrostem i rozwojem, będą wzrastały również jej usprawiedliwione potrzeby. Ustalenie alimentów na jej rzecz w wysokości żądanej w apelacji mogłoby prowadzić do sytuacji, w której w przyszłości, w razie konieczności podwyższenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej O., nie będzie on przystawał do możliwości majątkowych i zarobkowych osoby obowiązanej do jej utrzymania.

Wobec powyższych okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. uwzględniając apelację w części, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I. o tyle tylko, że podwyższył ustalone tam alimenty z kwoty po 1100 zł do kwoty po 1300 zł miesięcznie, poczynając od 15 marca 2023 r. (punkt 1.). W pozostałej części Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację (punkt 2.). O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami z uwagi na jedynie częściowe uwzględnienie apelacji (punkt 3.).